نام دانش‌آموز:	**ای نام تو بهترین سرآغاز**	سؤال امتحانی درس: **فارسی ۳**
نام خانوادگی:	وزارت آموزش و پرورش	نوبت: **اول**
نام آموزشگاه: غیردولتی پسرانه **الغدیر** بابل	اداره‌کل آموزش و پرورش شهرستان بابل	تاریخ امتحان: **۱۴۰۲/۱۰/۱۹**
ساعت شروع: **۱۲ ظهر**		مدت امتحان: **۷۰** دقیقه
پایه: **دوازدهم** رشته: **تجربی – ریاضی**	شماره کلاس:	تعداد صفحات: **۴** صفحه

ردیف	شـــرح ســـؤال صفحهٔ ۱	بارم
الف	**قلمرو زبانی (۷ نمره)**	
	۱- کدام واژه در عبارت زیر هم‌معنی « آوند » است؟ **(۰/۲۵)**	
	« گرم تماشا و غرق در این دریای سبز معلّقی که بر آن مرغان الماس پر، از غیب سر می‌زنند. »	
	۲- کدام واژه درست معنی نشده است؟ **(۰/۲۵)**	
	الف) تتمّه : باقی‌مانده ب) سفله : نادان ج) غاشیه: یکی از نام‌های قیامت د) انگاره: طرح	
	۳- معنی واژه‌های تعیین شده را بنویسید. **(۰/۵)**	
	الف) همّت اگر **سلسله‌جنبان** شود مور تواند که سلیمان شود	
	ب) از آن همه زیبایی‌ها و **نشئه‌های** سرشار از شعر و خیال محروم می‌شدم.	
	۴- شکل درست غلط‌های املایی را در متن زیر بنویسید. **(۰/۵)**	
	الف) بساط تهویه به تهران نرسیده بود و غصّه مادر و سرگردانی من و بچّه‌ها حدّ و حسر نداشت.	
	ب) واصفان حلیهٔ جمالش به تحیّر منصوب.	
	۵- شکل مناسب املا را از داخل کمانک انتخاب کنید. **(۰/۵)**	
	الف) چه نیکو گفت با جمشید دستور که با نادان نه شیون باد و نه (صور – سور)	
	ب) پیرمرد از داخل (کازیه – کاذیه) روی میز یک پاکت کهنه را برداشت.	
	۶- شکل درست غلط املایی را در گروه کلمات زیر بنویسید. **(۰/۷۵)**	
	گناه فاحش – خداوند ذوالجلال – مسطور و پنهان – قرامت و تاوان – هرج و مرج قلمی و هتّاکی – غایت‌القصوا و کمال مطلوب – فخر و مباحات – منقلب و دگرگون	
	۷- با توجّه به معنی، املای کدام واژه نادرست است؟ **(۰/۲۵)**	
	الف) عزّ : مقابل ذلّ ب) ثنا : ستایش ج) صواب : پسندیده د) تاق : سقف خمیده	
	۸- نقش دستوری واژه‌های تعیین شده را بنویسید. **(۱)**	
	الف) وان که دید از حیرتش **کلک** از بنان افکنده‌ای ب) گفت: «نزدیک است **والی** را سرای، آن جا شویم.	
	ج) شگفتا ! نگاه‌های لوکس مردم شهر، آن را **کهکشان** می‌بیند. د) بوی شبدر **دوچین** هوا را عطرآگین ساخته بود.	
	۹- نوع « وابستهٔ وابسته » را در عبارت‌های زیر تعیین کنید. **(۰/۷۵)**	
	الف) هر کدام، یک طبق خاک در این جا ریخته‌اند.	
	ب) همیشه آدمی را غرق دریای تصوّرات می‌کند.	
	ج) این پندِ سیاه‌بخت فرزند.	
	۱۰- نمودار پیکانی گروه اسمی زیر را رسم کنید. **(۰/۵)**	
	شب نسبتاً آرام	

ادامه سؤالات در صفحه بعد

ردیف	سؤال فارسی ۳ – پایه دوازدهم (دی ۱۴۰۲)	شـــرح ســـؤال	صفحهٔ ۲	بارم

۱۱- کدام گزینهٔ زیر، جملهٔ مرکب است؟ **(۰/۲۵)**

الف) انصاف و عدل داشت موافق بسی ولی چون فرّخی، موافق ثابت قدم نداشت

ب) در یک عملیات، یک عراقی را اسیر کرده‌اند تا اطّلاعاتی از او بگیرند.

۱۲- با توجّه به بیت «گر آتش دل نهفته داری / سوزد جانت، به جانت سوگند» **(۰/۵)**

الف) کدام جزء جمله حذف شده است؟

ب) نوع حذف را بنویسید.

۱۳- در عبارت زیر، یک ترکیب «وصفی» و یک ترکیب «اضافی» را نشان دهید. **(۰/۵)**

و عطر الهام را در فضای اسرارآمیز آن استشمام کرده است.

۱۴- درستی یا نادرستی هر یک از موارد داده شده را تعیین کنید. **(۰/۵)**

بگفتا جان فروشی در ادب نیست بگفت از عشق‌بازان این عجب نیست

الف) « نیست » در دو مصراع اختلاف معنی دارد. درست ☐ نادرست ☐

ب) واژهٔ « این» در مصراع دوم، صفت اشاره است. درست ☐ نادرست ☐

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۵- ابیات زیر را کامل کنید. **(۱)**

الف) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی ----------

ب) ---------- کاین گونه فرصت از کف دادند بی‌شماران

۱۶- درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را تعیین کنید. **(۰/۵)**

الف) تمهیدات اثر عین‌القضات همدانی به نثر است. درست ☐ نادرست ☐

ب) غزل اجتماعی در عصر مشروطه با توجّه به دگرگونی‌های ادبی رواج یافت. درست ☐ نادرست ☐

۱۷- کتاب فیه‌مافیه : الف) اثر کیست؟ ب) به نظم است یا نثر؟ **(۰/۵)**

۱۸- در واژه و ترکیب‌های تعیین‌شده، کدام آرایهٔ ادبی هست؟ **(۱)**

الف) در « **سموم سرد** » این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرده ( )

ب) گر در **سر**ت هوای وصال است حافظا ( )

ج) برکش ز سر این **سپیدمعجر** ( )

د) **آتش عشق** است کاندر نی فتاد ( )

۱۹- با توجّه به ابیات داده شده به پرسش‌ها پاسخ دهید.

تو مشت درشتِ روزگاری از گردش قرن‌ها پس افکند

تو قلب فسردهٔ زمینی از درد، ورم نموده یک چند

الف) در کدام بیت آرایهٔ حُسن تعلیل به کار رفته، آن را توضیح دهید. (۰/۵)

ب) یک نمونه تشخیص بیابید و بنویسید. (۰/۲۵)

ج) «مشبّه» را در بیت نخست و «مشبّهٌ به» را در بیت دوّم نشان دهید. (۰/۵)

د) در واژهٔ «ورم» چه آرایهٔ ادبی به کار رفته است؟ (۰/۲۵)

ادامه سؤالات در صفحه بعد

۲۰- کدام آرایه در بیت زیر به کار نرفته است؟ **(۰/۲۵)**

عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را سیل، یکسان می‌کند پست و بلند راه را

الف) حسن تعلیل ب) اسلوب معادله ج) تضاد د) کنایه

۲۱- در بیت زیر « پروانه » نماد چیست؟ **(۰/۲۵)**

ببین آخر که آن پروانهٔ خوش چگونه می‌زند خود را به آتش

قلمرو فکری (۸ نمره)

۲۲- عبارت «پردهٔ ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد» به کدام صفت خداوند اشاره دارد؟ **(۰/۲۵)**

۲۳- هر یک از مفاهیم ستون سمت چپ را به بیت مناسب آن در ستون سمت راست وصل کنید. **(۱)**

(یک مفهوم، اضافی است.)

بیت	مفهوم
الف) گفت «تا داروغه را گوییم، در مسجد بخواب» / گفت: « مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست»	۱- بیزاری
ب) بگفتا دل ز مهرش کی‌کنی پاک؟ / بگفت آن گه که باشم خفته در خاک	۲- بی‌اهمیتی و بی‌ارزشی
ج) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبند	۳- رازداری
د) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر / بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست	۴- ناآگاهی
	۵- وفاداری

۲۴- مفهوم مشترک دو گزینه زیر را بنویسید. **(۰/۵)**

الف) من که هر آنچه داشتم اوّل ره گذاشتم حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو

ب) در عشق قدم نهادن کسی را مسلّم شود که با خود نباشد.

۲۵- با توجّه به بیت زیر در ادبیات عرفانی منظور از «پیر مغان» چیست؟ **(۰/۲۵)**

آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند

۲۶- با توجّه به عبارت «ناله‌های گریه‌آلود آن امام راستین و بزرگم را که همچون این شیعه گمنام و غریبش، در کنار آن مدینه پلید، سر در حلقوم چاه می‌برد و می‌گریست» **منظور از واژه‌های مشخّص شده چه کسانی‌اند؟** **(۰/۵)**

الف) امام راستین ب) شیعهٔ گمنام

۲۷- حافظ در بیت زیر، شرط رسیدن به خود واقعی را در چه می‌داند؟ **(۰/۵)**

خواب و خورت ز مرتبهٔ خویش دور کرد آن گه رسی به خویش که بی‌خواب و خور شوی

۲۸- با توجِه به ابیات داده شده به پرسش‌ها پاسخ دهید.

تا وارهی از دم ستوران وین مردم نحس دیو مانند

با شیر سپهر بسته پیمان با اختر سعد کرده پیوند

الف) ابیات بالا به کدام ویژگی دماوند اشاره دارد؟ (۰/۲۵)

ب) منظور از « ستوران » چیست؟ (۰/۲۵)

ج) مقصود شاعر از « شیر سپهر » و « اختر سعد » چیست؟ (۰/۵)

ادامه سؤالات در صفحه بعد

ردیف	سؤال فارسی ۳ – پایه دوازدهم (دی ۱۴۰۲)	شـــــرح ســـؤال	صفحهٔ ٤	بارم
	۲۹- به نثر روان برگردانید.			
	الف) نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی.		(۰/۵)	
	ب) منّت خدای را که طاعتش موجب قربت است.		(۰/۵)	
	ج) بگرای چو اژدهای گرزه.		(۰/۵)	
	د) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد.		(۰/۵)	
	هـ) خود نداند فرقی کردن میان آتش و غیرآتش.		(۰/۵)	
	و) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد.		(۰/۵)	
	ز) در خبر است از صفوت آدمیان.		(۰/۵)	
	ح) گفت: « والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست؟ »		(۰/۵)	
		با آرزوی موفقیت	**جمع نمره**	**۲۰**

www.kanoon.ir

قلمرو زبانی : (۷ نمره)

۱- معلّق (۰/۲۵) **۲**- ب (سفله : فرومایه) (۰/۲۵)

۳- الف) محرّک، آن که دیگران را به کاری برمی‌انگیزد. (۰/۲۵)

ب) حالت سرخوشی، کیفوری، سرمستی (۰/۲۵)

۴- الف) حصر (۰/۲۵) ب) منسوب (۰/۲۵)

۵- الف) سور (۰/۲۵) ب) کازیه (۰/۲۵)

۶- مستور (۰/۲۵) غرامت (۰/۲۵) مباهات (۰/۲۵) **۷**- د (تاق: سقف خمیده) (۰/۲۵)

۸- الف) مفعول (۰/۲۵) ب) مضافٌ‌الیه (۰/۲۵) ج) مسند (۰/۲۵) د) صفت (۰/۲۵)

۹- الف) طبق: ممیّز (۰/۲۵) ب) تصوّرات: مضافٌ‌الیه مضافٌ‌الیه (۰/۲۵) ج) سیاه‌بخت: صفت مضافٌ‌الیه (۰/۲۵)

۱۰- شب نسبتاً آرام (۰/۵) **۱۱**- ب (۰/۲۵)

۱۲- الف) فعل (۰/۲۵) ب) قرینه معنایی (۰/۲۵)

۱۳- ترکیب وصفی: فضای اسرارآمیز (۰/۲۵) ترکیب اضافی: عطر الهام یا فضای آن (۰/۲۵)

۱۴- الف) درست (۰/۲۵) ب) نادرست (۰/۲۵)

قلمرو ادبی : (۵ نمره)

۱۵- الف) تا کیمیای عشق و بیابیّ و زر شوی (۰/۵) ب) ای جویبار جاری زین سایه برگ مگریز (۰/۵)

۱۶- الف) درست (۰/۲۵) ب) نادرست (۰/۲۵)

۱۷- الف) مولوی (۰/۲۵) ب) نثر (۰/۲۵)

۱۸- الف) پارادوکس (۰/۲۵) ب) مجاز (۰/۲۵) ج) استعاره (۰/۲۵) د) تشبیه (۰/۲۵)

۱۹- الف) بیت دوم (۰/۲۵) شاعر علّت برآمدگی یا بلندی قلّه دماوند را به خاطر درد و رنج می‌داند. (۰/۲۵)

ب) مشت روزگار یا قلب زمین (۰/۲۵) ج) مشبه: تو (۰/۲۵) / مشبهٌ‌به: قلب (۰/۲۵) د) استعاره (۰/۲۵)

۲۰- الف) حُسن تعلیل (۰/۲۵) **۲۱**- عاشق واقعی یا راستین (۰/۲۵)

www.kamoon.ir

قلمرو فکری: (۸ نمره)

۲۲- عیب‌پوشی یا ستّارالعیوب (۰/۲۵)

۲۳- الف) ۴- ناآگاهی (۰/۲۵) ب) ۵- وفاداری (۰/۲۵)

ج) ۱- بیزاری (۰/۲۵) د) ۲- بی‌اهمیتی و بی‌ارزشی (۰/۲۵)

۲۴- ترک تعلّقات مادّی و دنیوی، (هر پاسخ مشابه) (۰/۵) **۲۵**- مرشد یا عارف کامل (۰/۲۵)

۲۶- الف) امام علی(ع) (۰/۲۵) ب) دکتر علی شریعتی (۰/۲۵)

۲۷- ترک لذّت‌های دنیوی یا تعلّقات دنیایی (هر پاسخ مشابه) (۰/۵)

۲۸- الف) ارتفاع و بلندی دماوند (۰/۲۵) ب) انسان‌های پست و فرومایه (۰/۲۵)

ج) شیر سپهر : خورشید (۰/۲۵) / اختر سعد : سیاره مشتری (۰/۲۵)

۲۹-

الف) کسی را نمی‌توان به تو مانند کرد زیرا تو در تصوّر ما نمی‌آیی. (۰/۵)

ب) سپاس و ستایش برای خداوندی است که عبادتش موجب نزدیکی به اوست. (۰/۵)

ج) به مانند افعی خطرناک و سمّی حمله‌ور شو. (۰/۵)

د) فقط عاشق واقعی از عشق و معرفت سیر نمی‌شود. (۰/۵)

هـ) او نمی‌تواند بین معشوق و غیرمعشوق تفاوتی قایل شود. (۰/۵)

و) در یک دوره‌ای مردم دنیا به امپراتوری روم توجّه داشتند و از آن می‌ترسیدند. (۰/۵)

ز) در حدیثی از برگزیدهٔ انسان‌ها است. (۰/۵)

ح) گفت: حاکم از کجا معلوم است که در میکده نباشد. (۰/۵)

www.kanoon.ir

قلمرو فکری: (۸ نمره)

۲۵-

الف) (چشمه) خود را از آن حادثه (دریا) نجات دهد. (۰/۲۵)

ب) انسان‌های بزرگ در برابر هر درستی و نادرستی خشمگین نمی‌شوند. (۰/۲۵)

ج) شهادت تو ای امام حسین(ع) آبرو و شرف را اعتبار بخشیده است. (۰/۵)

د) امّا در طرح اوّلیهٔ اسب مشکل داشت. (۰/۵)

هـ) این مرد ایرانی فقیر و تهیدست بود و وضع مالی خوبی نداشت که به حال و وضع رسیدگی کند. (۰/۷۵)

و) هرگز مکر و حیلهٔ حیله‌گران و مکاران با خواست و ارادهٔ خداوند آگاه به اسرار بر امری نمی‌کند. (۰/۷۵)

ز) مرگ که در روزگار انسان‌های بزرگ بسیاری را از بین می‌برد (۰/۵)

به ناچار جسم شما انسان‌های ظالم را دربر می‌گیرد. (۰/۵)

۲۶- رازداری (۰/۵)

۲۷- صبوری و خویشتن‌داری – احساساتی نشدن - رازداری (۰/۵)

۲۸- همهٔ پدیده‌های جهان هستی خدا را ستایش می‌کنند. (۰/۵)

۲۹- الف) (۰/۵) **۳۰**- ترجیح باطن نیکو بر ظاهر نیکو (۰/۵)

۳۱- الف) گُهر گل‌ها و گیاهان (۰/۵)

ب) چوپان گرگ‌طبع: حاکمان ظالم و ستمگر (۰/۵)

ج) سررشته: عهد و پیمان (۰/۵)